

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут агротехнологій, селекції та екології

University of Opole (Poland)

International Slavis University (Macedonia)

Cooperative Trade University of Moldova

«Урожайність та якість продукції рослинництва за сучасних технологій вирощування»

присвячена пам'яті професора Г. П. Жемели

30 вересня 2025 року

*Матеріали
Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції
30 вересня 2025 року*

**Полтава
2025**

УДК 633:631.559:006.015.5:631.5

У 71

Редакційна колегія:

Гангур В. В. – завідувач кафедри рослинництва Полтавського державного аграрного університету, доктор сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник.

Маренич М. М. – директор навчально – наукового інституту агротехнологій, селекції та екології, доктор сільськогосподарських наук, професор кафедри селекції, насінництва і генетики

Куценко О. М. - професор кафедри рослинництва Полтавського державного аграрного університету, професор, кандидат сільськогосподарських наук

Jolanta Wojarszczyk - Doctor, adjunct, Institute of Soil Science and Plant Cultivation – State Research Institute in Puławy

Писаренко В. М. - професор кафедри захисту рослин Полтавського державного аграрного університету, професор, доктор сільськогосподарських наук

Білоножко В. Я. - професор кафедри екології та агротехнологій ННІ природничих та аграрних наук Черкаського національного університету ім. Богдана Хмельницького, професор, доктор сільськогосподарських наук

Полторецький С. П. - професор кафедри рослинництва ім. О. І. Зінченка Уманського національного університету садівництва, професор, доктор сільськогосподарських наук

Бараболя О. В. – доцент кафедри рослинництва, завідувач Науково-дослідної лабораторії якості зерна імені Г. П. Жемели Полтавського державного аграрного університету, кандидат сільськогосподарських наук, доцент.

Шакалій С. М. – доцент кафедри рослинництва, фахівець другої категорії Науково-дослідної лабораторії якості зерна імені Г. П. Жемели Полтавського державного аграрного університету, кандидат сільськогосподарських наук, доцент.

Урожайність та якість продукції рослинництва за сучасних технологій вирощування, присвячена пам'яті професора Г. П. Жемели: матеріали Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Полтава, 30 вересня 2025 р.). Полтава :ПДАУ, 2025. 181 с.

ISBN 978-617-8466-56-5

У збірнику представлені матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, присвяченої пам'яті професора Г. П. Жемели, за результатами досліджень щодо: перспективних напрямів вирощування продукції рослинництва; якості, стандартизації та сертифікації продукції рослинництва; актуальних проблем інноваційної економіки в АПВ, 4R технологій в агровиробництві; інноваційних напрямів зберігання та переробки продукції рослинництва, харчових технологіях. Матеріали призначені для наукових співробітників, викладачів, студентів та здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії вищих навчальних закладів, фахівців і керівників сільськогосподарських та переробних підприємств АПК різної організаційно- правової форми, працівників державного управління, освіти та місцевого самоврядування, всіх, кого цікавить проблематика урожайності й якості продукції рослинництва за сучасних технологій вирощування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів, точність наведених даних і відповідність принципам академічної доброчесності несуть автори. Матеріали видані в авторській редакції.

Рекомендовано до друку Вченою радою Полтавського державного аграрного університету (протокол N 3 від 27.10.2025 року)

© Автори тез, включені до збірника, 2025

© Полтавський державний аграрний університет, 2025

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	3
1. ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ ВИРОЩУВАННЯ ПРОДУКЦІЇ РОСЛИНИЦТВА	
<i>Невідничий О. С.</i>	10
СУЧАСНІ УМОВИ ВИРОЩУВАННЯ АЛТЕЇ ЛІКАРСЬКОЇ	
<i>Марініч Л. Г., Кулик М. Є., Крат М. О.</i>	12
РОЛЬ АЗОТУ У ФОРМУВАННІ ВРОЖАЮ ОЗИМОЇ ПШЕНИЦІ	
<i>Ласло О. О., Йона О. Л.</i>	14
ЕФЕКТИВНІСТЬ ГЕРБІЦИДНОГО ЗАХИСТУ У ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ СОРТУ СТАЛЕВА	
<i>Шакалій С. М., Барабаш В.</i>	18
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ У ФОРМУВАННІ ЯКОСТІ ЗЕРНА ПШЕНИЦІ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ	
<i>Шакалій С. М., Словова В.</i>	20
ВПЛИВ АГРОЕКОЛОГІЧНИХ ФАКТОРІВ НА ФОРМУВАННЯ ЯКОСТІ ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР	
<i>Шакалій С. М., Четверик О. О., Катренко Н.</i>	22
ВПЛИВ БІОПРЕПАРАТІВ НА ФОРМУВАННЯ ВРОЖАЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СОРТІВ ЯЧМЕНЮ ЯРОГО	
<i>Шакалій С. М., Трусько О.</i>	25
ТРИВАЛІСТЬ МІЖФАЗНИХ І ВЕГЕТАЦІЙНИХ ПЕРІОДІВ РОСЛИН	
<i>Шакалій С. М., Солодовник О.</i>	27
ВПЛИВ СОРТУ НА ФОРМУВАННЯ ПОКАЗНИКІВ СТРУКТУРИ РОСЛИН ГОРОХУ	
<i>Шакалій С. М., Півньов Я. М.</i>	29
ВПЛИВ СОРТУ НА ФОРМУВАННЯ ПОКАЗНИКІВ СТРУКТУРИ РОСЛИН ГОРОХУ	
<i>Шакалій С. М., Ісаєнко О. В.</i>	32
ФОРМУВАННЯ МОРФОТИПУ СОРТІВ ГОРОХУ ЗАЛЕЖНО ВІД МІНЕРАЛЬНОГО ЖИВЛЕННЯ	
<i>Марініч Л. Г., Барановський О. О., Ковтун С. С.</i>	34
ВПЛИВ СТРОКІВ СІВБИ НА ВЕГЕТАЦІЙНИЙ ПЕРІОД КУКУРУДЗИ	
<i>Будник Є.</i>	37
ПЕРСПЕКТИВИ ВИРОЩУВАННЯ НУТУ В УМОВАХ ЛІВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ	
<i>Ляшенко В. В., Гора І. А.</i>	39
ВРОЖАЙНІСТЬ ОРГАНІЧОЇ СОЇ ПІД ВПЛИВОМ РИЗОБІЙ І МІКОРИЗИ ЗА КЛІМАТИЧНИХ ЗМІН	
<i>Liashenko Viktor, Ostapenko Valentyn</i>	41
THE IMPACT OF CLIMATE CHANGE ON THE QUALITY AND YIELD OF DURUM WHEAT GRAIN	
<i>Буряк В.</i>	43
ВИКОРИСТАННЯ БІОПРЕПАРАТІВ У ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ МОРКВИ СТОЛОВОЇ	

3. Laslo O., Onipko V., Hordieieva O. System of protection of winter wheat sowing from segetal and ruderal vegetation. *Modern engineering and innovative technologies*. Німеччина. Вип. 31. 2024. С. 120–125. DOI: 10.30890/2567-5273.2024-31-00-022.

Шакалій Світлана Миколаївна

канд. с.-г. наук

ORCID ID: 0000-0002-4568-1386

Барабаш Вікторія

СВО бакалавр

Полтавський державний аграрний університет

м. Полтава

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ У ФОРМУВАННІ ЯКОСТІ ЗЕРНА ПШЕНИЦІ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

Пшениця (*Triticum L.*) — це однорічна трав'яниста рослина родини Злакових (*Poaceae*). Станом на сьогодні пшениця є однією з головних культур зернового господарства в Україні, яка є сировиною для виробництва багатьох цінних продуктів харчування та експорт якої забезпечує надходження значної кількості коштів у бюджет нашої держави [1]. В залежності від кількості глютену пшеницю використовують для випікання хліба, виробництва кондитерських виробів, макаронів, круп і багатьох інших продуктів.

Ця культура є однією з найбільш досліджених, тому існують різні способи допомагати захищати її від впливу спеки, посухи та хвороб. Але для стабільного врожаю потрібен постійний моніторинг факторів, які впливають на якість та врожайність пшениці. Останнім часом в агропромисловому комплексі все більше уваги звертається на підвищення врожайності зерна пшениці, що в свою чергу може призводити до зниження його якості.

Головними показниками якості зерна пшениці є натура, вологість, вміст білка та клейковини, склоподібність, засміченість та зараженість шкідниками, на які найбільше впливають погодні умови, генетичні особливості сортів, які будуть вирощуватися, а також рівень азоту та інших поживних речовин в ґрунті [2].

Кліматичні зміни мають значний вплив на перебіг формування врожаю пшениці та якості її зерна. Підвищення середньорічних температур за останні 30 років на 9°C призводить до змін у сучасних технологіях вирощування зернових вже сьогодні. В разі продовження тенденції зміни клімату вже за 30 років вся територія України може належати до зони степу [3].

На вміст білку та клейковини більшою мірою впливає сорт пшениці. В державному реєстрі рослин України налічується майже 10000 сортів пшениці, з яких сорти вітчизняної селекції складають менше п'ятидесяти відсотків. Іншу ж частку сортів становить закордонна селекція, сорти якої не завжди є добре адаптованими до погодних умов нашої місцевості, що може впливати на якість врожаю пшениці [2].

Продуктивність пшениці значною мірою залежить від забезпечення рослин елементами мінерального живлення впродовж вегетації. Сорти пшениці, які з'являються останніми роками, можуть показати свій потенціал лише за збалансованого і повного забезпечення їх поживними речовинами [1]. Встановлено що збільшення врожайності корелює з більшим виносом поживних речовин з ґрунту [2]. При вирощуванні інтенсивних сортів пшениці рослини можуть споживати не менше калію ніж просапні культури при середніх рівнях врожайності. З урожаєм 5,0-6,0 т/га з ґрунту виноситься: азоту - 160-190 кг, фосфору - 55-70 кг, калію - 140-160 кг [1].

Фактором, який додатково ускладнює вирощування пшениці та зернових в цілому на території України є військова агресія російської федерації, що збільшує кількість деградованих ґрунтів, а також економічні обмеження, що спричиняють дефіцит ресурсів, складність логістики та зменшення інвестицій в агросектор. Ці умови негативно впливають на технологічні можливості аграріїв, та на їх здатності забезпечувати високу якість продукції [3].

Формування якості зерна пшениці є складним багатофакторним процесом, на який одночасно впливають кліматичні умови, стан ґрунтових ресурсів, рівень технологічного забезпечення та соціально-економічні чинники. Актуальні проблеми потребують комплексного підходу до їх вирішення. Забезпечення високих якісних показників зерна пшениці є важливим завданням, що визначає конкурентоспроможність аграрного сектору України на світовому ринку та нашу продовольчу безпеку.

Список використаних джерел:

1. Карабач К. С. Урожайність та показники якості пшениці озимої залежно від систем основного обробітку ґрунту та удобрення. Науковий журнал «Рослинництво та ґрунтознавство». 2019. Т. 10. №3. С. 43-48
2. Шакалій С. М., Баган А. В., Єщенко В. М., Сенчук Т. Ю. Ефективність елементів біологізації технології вирощування пшениці озимої в Лісостеповій зоні України. *Таврійський науковий вісник*, 2020. С. 174-180.
3. Вплив воєнних дій на стан ґрунтів в Україні <https://agro-business.com.ua/>. URL:<https://agro-business.com.ua/zberezhennia-hruntu/item/31567-vplyv-voiennykh-dii-na-stan-gruntiv-v-ukraini.html>.